

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8CoCsp/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118210237
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1118210237.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej v spore žalobkyne: Ž. N., U.. XX.XX.XXXX, R. H. XXX/A, zastúpená: JUDr. Marek Hraška, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Kopčianska 8/A, Bratislava, IČO: 52 274 896, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 93,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 23. októbra 2020 č.k. 21Csp/89/2018-213, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu vo výške 93,- eur a žalobkyňi priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania vo výške 100 %. Po právne stránke vec posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 52, § 53 ods.9, §451 Občianskeho zákonníka a § 4 ods.1, ods.2, ods.3 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa so žalovaným uzatvorila dňa 29.01.2010 zmluvu o úvere v zmysle § 497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka, predmetom ktorej bolo poskytnutie peňažných prostriedkov žalovaným vo výške 350,- eur žalobkyňi. Žalobkyňa sa zaviazala dlžnú sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 346,- eur (celkom vo výške 696,- eur) zaplatiť v dvanástich mesačných splátkach po 58,- eur, počnúc dňom 22.02.2010. Žalobkyňa ako dlžník prehlásila, že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon zamestnania. Mal za preukázané, že medzi sporovými stranami došlo dňa 29.01.2010 k platnému uzavretiu úverovej zmluvy. Medzi stranami sporu bolo sporné, či predmetnú zmluvu možno považovať za zmluvu spotrebiteľskú, keď žalovaný tvrdil, že predmetná zmluva je uzatvorená podľa zákonných ustanovení Obchodného zákonníka. Po preskúmaní obsahu úverovej zmluvy dospel k záveru, že ide o zmluvu spotrebiteľskú. Zmluva je zmluvou formulárového typu, kde je žalobkyňa ako dlžník označená menom, priezviskom a rodným číslom. Úver mal byť poskytnutý na výkon zamestnania, čo však jednoznačne nepreukazuje, že finančné prostriedky mali byť použité na účely výkonu zamestnania a to aj s poukazom na skutočnosť, že zmluva neobsahuje možnosť označiť použitie na "osobný účel." V danom prípade dôkazné bremeno nesie žalovaný, ktorý v konaní ani len netvrdil, že by zmluvu uzatvoril so žalobkyňou ako s podnikateľom - živnostníkom; tieto údaje v zmluve nie sú vypísané. Žalovaný iba tvrdil, že bol v dobrej viere, že žalobkyňa v zmluve označila údaje pravdivo a nebolo jeho úlohou následne zisťovať, na čo skutočne žalobkyňa finančné prostriedky použila. Uviedol však, že k žiadosti predložila pracovnú zmluvu, ktorou preukazovala svoj príjem. Stotožnil sa s argumentáciou právneho zástupcu žalobkyne, že v prípade zamestnania žalobkyne v rozhodnom čase ako krajčírka tu nie je objektívne možné predpokladať, že by vynakladala ako zamestnanec akékoľvek finančné prostriedky pre účely zamestnania, keď všetky pracovné prostriedky potrebné k výkonu práce je jej povinný zabezpečiť zamestnávateľ. Žalobkyňa sa

v konaní domáhala vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť na strane žalovaného tým, že žalobkyňa plnila nad rámec povinností z úverovej zmluvy jej vyplývajúce. Preskúmal tak predmetnú úverovú zmluvu z hľadiska obsahu všetkých podstatných náležitostí spotrebiteľskej zmluvy v zmysle v tom čase platného zákona o spotrebiteľských úveroch a zistil, že v zmluve absentujú viaceré údaje, ako napr. ročná úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platný k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V zmysle § 4 ods. 3 Zákona o spotrebiteľských úveroch absencia čo i len jednej z uvedených náležitostí má za následok, že takáto zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Neobstojí argumentácia žalovaného, že v čase uzatvorenia zmluvy nemohol mať vedomosť, že takéto zmluvy budú v budúcnosti považované za spotrebiteľské. Mal za to, že povinnosťou žalovaného ako podnikateľského subjektu, ktorého jedným z predmetov činností je poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, je znalosť a aplikácia všetkých platných právnych predpisov k tejto činnosti sa viažucich. Žalobkyňa tvrdila, a toto tvrdenie žalovaný nepoprel, že v prospech žalovaného z predmetnej úverovej zmluvy plnila nad rámec poskytnutých peňažných prostriedkov sumu vo výške 93,- eur, ktoré si uplatnila touto žalobou titulom bezdôvodného obohatenia. Keďže úver je v zmysle vyššie uvedených skutočností bezúročný a bezpoplatkový, zaplatením sumy 443,- eur žalobkyňou na účet žalovaného došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu vo výške 93,- eur. Rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni žalobou uplatnený nárok v plnom rozsahu. V rámci konania sa zaoberal aj námietkou premlčania nároku žalobkyne vznesenú žalovaným s poukazom na § 107 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že žalovaný nenavrhol žiaden dôkaz, ktorým by mohol byť preukázaný začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Iba formalisticky poukazoval na deň, kedy žalobkyňa uhradila prvú splátku nad rámec istiny s tým, že pokiaľ sa zmluva považuje zo zákona za bezúročnú a bez poplatkov a súčasne platí fikcia, že dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov sa každý právny predpis stáva známy tomu, koho sa týka, musela žalobkyňa nadobudnúť subjektívnu vedomosť o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil dňom splnenia danej splátky. Tento názor žalovaného nemôže obstáť, nakoľko by úplne popieral zmysel inštitútu subjektívnej premlčacej lehoty v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Hypotéza tejto právnej normy predpokladá ako podmienku začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty skutočnú (reálnu, faktickú) vedomosť oprávneného o relevantných skutkových okolnostiach, nie nastúpenie účinkov nevyvrátiteľnej právnej domnienky o všeobecnej známosti právnych predpisov publikovaných v Zbierke zákonov. Právny princíp "ignorantia iuris non excusat" (neznalosť práva neospravedlňuje), na ktorý poukazoval žalovaný, nemá žalovaným naznačovaný priamy súvis s posudzovaním začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty vo vzťahu k právu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Rozhodujúca je vedomosť oprávneného o skutkových, nie právnych okolnostiach. V tomto prípade teda vedomosť oprávneného o tom, že plnil žalovanému bez právneho dôvodu nad rámec istiny úveru. Predpokladom pre vznik takejto skutkovej vedomosti je právne posúdenie predmetnej zmluvy z hľadiska splnenia náležitostí vyžadovaných § 9 Zákona o spotrebiteľských úveroch ako bezúročnej a bez poplatkov. Žalobkyňa ako spotrebiteľ a osoba neznalá práva nemohla túto vedomosť nadobudnúť sama od seba a už vôbec túto vedomosť u nej nemožno prezumovať, ale musela ju získať od tretieho subjektu. V tejto súvislosti poukázal na právny názor Najvyššieho súdu prezentovaný v uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012, zo dňa 16.01.2013, podľa ktorého kým rešpektovanie princípu "ignorantia iuris non excusat" v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. Dospel k záveru, že názor žalovaného o začatí plynutia subjektívnej premlčacej lehoty odo dňa splnenia prvej splátky žalobkyňou nad rámec istiny nie je správny a žalovaný neuviedol žiadnu inú skutočnosť, od ktorej by bolo možné odvodiť začatie plynutia tejto lehoty, musel tak akceptovať tvrdenie samotnej žalobkyne, ktorá uviedla, že subjektívnu vedomosť o tom, že žalovaný sa na jeho úkor obohatil v určitej výške nadobudla až od svojho právneho zástupcu dňa 03.04.2018, na ktorého sa obrátila po tom, čo žalovaný začal s bezdôvodným vymáhaním svojej domnej pohľadávky vo výške 2.997,30 eur., resp. z listu Ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 04.04.2018, v ktorom boli konštatované nekalé obchodné praktiky žalovaného.

Najskôr tohto dňa teda mohla začať plynúť subjektívna premlčacia lehota, ktorá je dvojročná a jej posledným dňom by bol 03.04.2020, resp. 04.04.2020). Žaloba bola podaná dňa 12.06.2018, teda zjavne pred uplynutím premlčacej lehoty. V súvislosti s objektívnou premlčacou lehotou uviedol, že v danom prípade išlo zo strany žalovaného bez akýchkoľvek pochybností o úmyselné bezdôvodné obohatenie, preto je objektívna premlčacia lehota desaťročná. Zo zmluvy uzavretej medzi stranami sporu je zrejmé, že žalovaný podnikal aktívne a nedobromyseľné kroky smerujúce k tomu, aby sa predmetná zmluva javila ako nespotebiteľská (uviedol v nej ako účel úveru "zamestnanie"). Zároveň žalovaný, ako podnikateľský subjekt, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov nebankovým spôsobom, do úverovej zmluvy, o ktorej musel vedieť, že ju uzatvára so spotrebiteľom, a teda že ide v skutočnosti o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, nezahrnul údaje vyžadované Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný napokon tiež musel vedieť, že následkom absencie daných náležitostí zmluvy vyžadovaných zákonom o spotrebiteľských úveroch (najmä údajov o RPMN úveru), je bezúročnosť a bezpoplatkovosť dojednaného úveru. Napriek tomu, že žalovaný si musel byť vedomý toho, že na základe takejto zmluvy o spotrebiteľskom úvere nemá nárok na žiadne úroky ani poplatky, zahrnul do zmluvy poplatok vo výške 346,- eur a jeho časť od žalobkyne i prijal. Dopustil sa tak úmyselného konania, ktorým pre seba získal bezdôvodné obohatenie. Vzhľadom na to, že ani prvá splátka nad rámec istiny predmetného úveru nebola splnená skôr ako desať rokov pred podaním žaloby, nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol premlčaný ani v objektívnej premlčacej lehote. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. h), písm.f) C.s.p. Poukázal na skutočnosť, že dňa 29.01.2010 uzavrel so žalobcom zmluvu o úvere č.206100150, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver na výkon zamestnania. Žalobca v zmluve o úvere uviedol a aj osobitne podpísal vyhlásenie, že poskytované peňažné prostriedky budú využité na tento účel. Podľa zákona o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel žalobca poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použil. V danom prípade pri poskytnutí úveru vychádzal z vyhlásení žalobcu, že ide o úver poskytnutý na výkon zamestnania. Žalobca toto svoje vyhlásenie potvrdil svojím osobitným podpisom v zmluve o úvere. Skutočnosť, na čo konkrétne bol žalobcom následne poskytnutý úver aj využitý, neskúma, nakoľko je to pre neho už nepodstatná informácia. Žalobca ako dlžník navyše nemá zo žiadneho zákona informačnú povinnosť voči veriteľovi, aby preukazoval skutočné použitie finančných prostriedkov. Žalovaný preto z titulu platnej legislatívnej úpravy nie je toho názoru, že musí vedieť či žalobca (dlžník) v praxi naozaj použil finančné prostriedky na rovnaký účel ako deklaroval v zmluve o úvere. Taktiež Zákon o spotrebiteľských úveroch neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie, musí byť podnikateľom alebo zamestnaný. Preto pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru je úplne postačujúci prejav vôle uvedený v zmluve. Zákonodarca v zákone o spotrebiteľských úveroch upravil špeciálne prípady, keď záujemca o úver ešte nie je podnikateľom, ani zamestnaný, avšak má záujem využiť úver na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. V zmysle uvedených skutočností má za to, že predmetná zmluva o úvere nespadá pod režim spotrebiteľských zmlúv a z toho dôvodu ju nemožno skúmať z hľadiska stanovených obsahových náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Mal za to, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Požadovaný nárok žalobcu zo zmluvy o úvere považoval za premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu. Predmetnú zmluvu o úvere nie je možné podriaďiť pod právny režim spotrebiteľských zmlúv. Pokiaľ by aj tunajší súd uplatnený nárok žalobcu považoval za dôvodný, mal za to, že je v celom rozsahu premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote. V tejto súvislosti odkázal na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, zo dňa 27.06.2018, sp. zn. 17Co/263/2017-82, v ktorom je vyčerpávajúcim spôsobom obsiahnuté odôvodnenie premlčania nároku v subjektívnej premlčacej lehote v obdobnom sporovom konaní, ktoré možno analogicky aplikovať i na toto sporové konanie. Uviedol, že Občiansky zákonník podstatu úmyselného konania nevymedzuje a z toho dôvodu sa pri skúmaní úmyslu konania osoby vychádza z právnej úpravy zavinenia v trestnom práve. Zavinenie je budované na dvoch zložkách a to vedomostnej a vôľovej a podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy a nepriamy. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získat' bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného pri uzatváraní zmlúv o úvere,

ale bolo by nutné, v každom jednotlivom prípade s poukazom na okolnosti uzatvorenia úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedel alebo aspoň bol uzrozumený s tým, že sa bezdôvodne obohacuje. Je potrebné zároveň poukázať na skutočnosť, že nároky titulu z bezdôvodného obohatenia nie sú spotrebiteľským vzťahom a z toho dôvodu je prístup zohľadňujúci záujem slabšej strany nežiaduci, ale potrebné je zachovávať rovnosť strán. Žalovaný so žalobcom uzatvoril zmluvu o úvere v zmysle zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, pričom veriteľ sa zaviazal, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky a dlžník sa zaviazal, že poskytnuté peňažné prostriedky veriteľovi vráti a zaplatí dohodnuté úroky. Žalovaný skutočne požadoval za poskytnutie peňažných prostriedkov odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, keďže je to činnosť, ktorou sa žalovaný v čase uzatvorenia zmlúv o úvere zaoberal a na ktorú mal oprávnenie, nakoľko žalovaný mal v predmete podnikania aj poskytovanie úverov z vlastných zdrojov, čo medzi stranami sporu sporné nebolo. Táto skutočnosť, avšak, nedokazuje úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nemohol mať vedomosť, ani predpokladať to, že o niekoľko rokov neskôr môže byť predmetná zmluva o úvere posúdená ako zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch.]

3. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že rázne odmieta, že by žiadala a dostala úver na účel zamestnania. Prišla do pobočky žalovaného, žiadala úver vo výške 350,00 EUR na vlastnú spotrebu a podpísala predložené dokumenty. Nič viac. Dokumenty vrátane Úverovej zmluvy pritom neboli vypĺňanej ňou, ale zamestnancom žalovaného. Nikdy nepotrebovala peniaze pre účely akéhosi zamestnania. Ani si nevieme predstaviť v praxi situáciu, kedy by si nejaký zamestnanec mal brať úver na účely svojho zamestnania, teda v prospech svojho zamestnávateľa. Buď si niekto berie úver na vlastnú spotrebu (spotrebiteľských úver) alebo na svoje podnikanie (úver v celom rozsahu spravujúci sa podľa Obchodného zákonníka). Nič iné nenastalo ani v tomto prípade. Žalobkyňa si brala úver na vlastnú spotrebu. Nezmyselnosť brania si úveru na účely zamestnania potvrdzuje aj samotný zákonodarca tým, že definícia spotrebiteľa v § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov od 01.12.2011 nezahŕňa žiadnu zmienku o zamestnaní. Dodala, že v úverovej zmluve sa žiadna zmienka o jej zamestnaní nenachádza, nie je z nej zrejmé, kde vôbec bola v tom čase zamestnaná a už vôbec nie, na čo konkrétne mohla úver v súvislosti so svojim zamestnaním potrebovať. Práve Žalovaný bol profesionál, ktorý mal konať s odbornou starostlivosťou a riadne si všetky skutočnosti preveriť. To, že v danom prípade konal s odbornou starostlivosťou, úverová zmluva v žiadnom prípade nepotvrdzuje, práve naopak, a preto nerozumieme ani tomu, ako mal nadobudnúť dobrú vieru o tom, že nie je spotrebiteľom, čím vo vyjadrení žalovaného argumentuje. Správne uzavrel prvoinštančný súd v bode 16 na strane 8 odôvodnenia rozsudku, nie je objektívne možné predpokladať, že by vynakladala ako zamestnanec akékoľvek finančné prostriedky pre účely svojho zamestnania, keď všetky pracovné prostriedky potrebné k výkonu práce jej bol povinný zabezpečiť zamestnávateľ. Táto skutočnosť musela byť aj žalovanému ako profesionálovi konajúcemu s odbornou starostlivosťou zrejماً, resp. musela uňho minimálne vzbudiť pochybnosť o tom, či naozaj potrebuje úver na účely jej zamestnania, o ktorom mal vedomosť, čo mal pri konaní s odbornou starostlivosťou následne podrobnejšie skúmať. Úverová zmluva ako spotrebiteľská zmluva je bezúročnou a bez poplatkov z dôvodu, že neobsahuje zákonom vyžadované náležitosti, ktorých absenciu zákonodarca sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou. Na základe uvedeného akékoľvek peňažné prostriedky, ktoré žalovaný od nej prijal nad rámec 350,00 EUR, ktoré jej ako úver poskytol, predstavujú bezdôvodné obohatenie na jeho strane, ktoré je Žalovaný povinný jej vydať. Stotožnila sa s identickým záverom uvedeným v bode 18 a 19 na strane 8 rozsudku a súhlasila s tým, že žalovaný ako profesionál v danej oblasti mal vedieť o tom, že s ňou uzatvára spotrebiteľskú zmluvu. Argument žalovaného o tom, kedy 2-ročná subjektívna premlčacia doba na vrátenie bezdôvodného obohatenia začína plynúť, je založený na zásade "vigilantibus iura scripta sunt (práva patria bdelym)". Aby bol pravdivý, musela by si byť vedomá kompletnej právnej úpravy riešiacej spotrebiteľské úvery, musela by si vedieť vyhodnotiť, či úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov, a musela by byť presne znalá, ktorá jej splátka alebo jej časť je už splátkou, ktorá zakladá vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Z týchto skutočností je zrejmé, že na takéto otázky si nemôže vedieť relevantne a s istotou odpovedať obyčajný spotrebiteľ, ktorým je. Preto široká rozhodovacia prax súdov je taká, že zásada "vigilantibus iura scripta sunt (práva patria bdelym)" v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Od nej ako spotrebiteľky nemožno očakávať znalosť všetkých skutočností, ktoré sú nevyhnutné k tomu, aby presne vedela, ktorou splátkou a v akej výške vzniklo bezdôvodné

obohatenie, ktorého vrátenia sa teraz domáha. Argument žalovaného preto neobstoí a je nutné ho vyhodnotiť ako nesprávny, lebo popiera základy princípu ochrany práv spotrebiteľa. V celom rozsahu sa stotožnila so závermi prvoinštančného súdu uvedenými v tejto súvislosti v bodoch 24 na strane 9 a 25 na strane 10 rozsudku a s jeho odkazom na právny názor Najvyššieho súdu prezentovaný v uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012, zo dňa 16.01.2013. K úmyselnému bezdôvodnému obohateniu a súvisiacej existencii 10-ročnej premlčacej doby uviedla, že táto premlčacia doba platí vždy, ak napríklad nejaká spoločnosť je spoločnosťou poskytujúcou úvery a keď ich sama nastaví v rozpore so zákonom a aj po zistení, že sú bezúročné a bezpoplatkové, ďalej požaduje ich plnenie v zmysle textu zmluvy. V takejto situácii nemožno hovoriť o ničom inom, ako o úmyselnej snahe tejto spoločnosti sa obohatiť a takéto obohatenie si ponechať. Žalovaný je subjektom, ktorý profesionálne dlhé roky poskytuje pôžičky nebankovým spôsobom. Preto je jeho znalosť práva v tejto oblasti podnikania nespochybniteľná. O tom, že v tomto prípade platí 10-ročná premlčacia doba, svedčia napríklad aj mnohé rozsudky vydané proti samotnému žalovanému viacerými súdmi na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku, ktorý si uplatňuje v tomto spore, v čase podania žaloby ešte neuplynula a prvoinštančný súd dospel aj v tomto prípade v bode 26 na strane 10 rozsudku k správny záverom. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhla, aby odvolací súd rozsudok potvrdil.

4. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

5. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie posúdil nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku, ktorými žalobkyňa preukazovala opodstatnenosť svojej žaloby a prostriedkov procesnej obrany, ktorými sa žalovaný bránil proti uplatňovanému nároku. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal s námietkou žalovaného, že v danom prípade nejde o spotrebiteľskú zmluvu, keď poukázal na okolnosti uzatvárania úverovej zmluvy medzi stranami v časti vyznačenia účelu poskytnutia úveru. Žalovaný v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno a presvedčivo nepreukázal, že by žalobkyňa požiadala o poskytnutie úveru pre potreby výkonu svojho zamestnania krajčírky. Len označenie políčka v zmluve žalovaným nespochybniteľnému prejavu vôle žalobkyne nenasvedčuje, za stavu, keď úverová zmluva neobsahovala možnosť vyznačenia použitia úveru na osobný účel.

6. Žalovaný nedôvodne namieta, že v danom prípade nevzniklo žalobkyňi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. K tejto jeho argumentácii odvolací súd poukazuje na odôvodnenie nálezu Ústavného súdu SR z 12.mája 2020, sp.zn. III. 43/2020, v ktorom konštatoval, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení Zákona o spotrebiteľskom úvere, má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Zmluvný vzťah je v takomto prípade založený relevantným právnym titulom, na základe ktorého sú zmluvné strany povinné si navzájom plniť (aj keď zo strany spotrebiteľa v obmedzenom rozsahu, nekorešpondujúcom s ustanoveniami zmluvy o úrokoch, poplatkoch).

7. Za správny považoval odvolací súd aj záver súdu prvej inštancie, že žalovaný nepreukázal začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby, s týmto záverom uvedeným v bode 24 a 25 rozsudku sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, a v podrobnostiach odkazuje na dôvody obsiahnuté v tejto časti písomného vyhotovenia rozhodnutia. Žalovaný v podanom odvolaní neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu alebo jeho právneho hodnotenia, a ani takými, ktoré by nebol súd prvej inštancie uvážil, z konania pred súdom prvej inštancie iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver ohľadne subjektívnej premlčacej doby nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty, nie sú spôsobilé privodiť iné právne posúdenie danej otázky.

8. Súd prvej inštancie však nesprávne posúdil objektívnu premlčaciu dobu, keď dospel k záveru, že zo strany žalovaného došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, a preto je žaloba podaná včas, pretože právo bolo uplatnené na súde v rámci plynutia 10-ročnej premlčacej doby. Uvedený záver nekorešponduje so závermi vyplývajúcimi z ustálenej rozhodovacej praxe, v rámci ktorej Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach sp.zn. 1Cdo 238/2017, sp.zn. 7Cdo/227/2019, sp.zn. 4Cdo 219/2019 dospel k záveru, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax

týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu.

Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. V prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. Čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia. Právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného považoval právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inšancií bolo nesprávne.

9. Pokiaľ súd prvej inštalcie vyvodil úmyselné bezdôvodné obohatenie žalovaného z jeho nedobromyseľnosti smerujúcej k tomu, aby sa zmluva javila ako nespotebiteľská a z absencie zákonom požadovaných náležitostí úverovej zmluvy; vzhľadom na vyššie uvedené závery; je právne posúdenie objektívnej premlčacej doby súdom prvej inštalcie nesprávne.

10. V súvislosti s plynutím 3-ročnej objektívnej premlčacej doby je smerodajný rozsudok Súdneho dvora z 22. apríla 2021 vo veci C-485/19, v ktorom vyslovil, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnenne zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia (C 42/15, EU:C:2016:842), sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý.

11. Z uvedeného vyplýva, že premlčaciu dobu troch rokov nemožno počítat' od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, keď k nemu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, čo môže spotrebiteľovi nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48. Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že celý nárok sa stal premlčaný najneskôr dňa 11.04.2017, pretože žalobkyňa uhradila poslednú splátku nad rámec istiny poskytnutého úveru dňa 11.04.2014.

12. Odvolací súd tak nepovažoval námietky žalovaného uvádzané v odvolaní za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštalcie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1,2 C.s.p.).

13. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s 255 ods. 1 C.s.p. Žalobkyni, ktorá mala v odvolacom konaní úspech, priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne

súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).